

فهرست مطالب

فصل اول

۱۴	چهارچوب نظری حسابداری مالی و صورت‌های مالی اساسی
۱۵	مقدمه
۱۶	تعریف حسابداری
۱۷	ارتباط حسابداری و کسب و کار
۱۸	فعالیت‌های عمومی واحد تجاری
۱۹	خروجی چرخه حسابداری
۱۹	طبقات اصلی استفاده‌کنندگان اطلاعات صورتهای مالی، عبارتند از:
۲۰	سایر استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی:
۲۱	اصول و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری
۲۲	انواع مؤسسات اقتصادی
۲۴	مفروضات اساسی حسابداری
۲۵	چهار اصل اساسی حسابداری عبارتند از:
۲۵	محدودیت‌های حسابداری
۲۶	هدف صورتهای مالی
۲۶	مسئولیت صورتهای مالی
۲۷	اجزای صورتهای مالی
۲۷	عناصر اصلی معادله حسابداری
۲۸	مفاهیم نظری گزارشگری مالی
۳۱	گزارش عملکرد مالی
۳۴	تغییر در برآوردهای حسابداری:
۳۶	ترازنامه و یادداشت‌هایی توضیحی صورتهای مالی
۳۷	بدهی‌ها
۴۰	نحوه ارائه صورتهای مالی

۴۳	مثال جامع:
۵۶	مسائل فصل اول

فصل دوم

۵۸	صورت جریان وجوه نقد
۵۹	اهمیت و ضرورت صورت جریان‌های وجوه نقد
۶۰	اهداف صورت جریان‌های نقدی
۶۰	ویژگی‌های صورت جریان‌های نقدی
۶۱	تعریف صورت جریان‌های نقدی
۶۲	شکل و محتوای صورت جریان‌های نقدی
۶۶	مراحل تهیه صورت جریان‌های نقدی
۶۷	روش‌های تهیه صورت جریان‌های نقدی
۷۴	مقایسه روش‌های مستقیم و غیر مستقیم
۷۵	مسائل حل شده فصل دوم
۸۵	مسائل فصل دوم

فصل سوم

۸۸	تهیه صورت‌های مالی از روی مدارک ناقص
۸۹	نحوه تهیه و تنظیم صورتهای مالی از روی مدارک ناقص
۹۷	محاسبه بهای تمام شده کالای فروش رفته
۱۰۶	مسائل فصل سوم

فصل چهارم

۱۰۸	تجزیه و تحلیل صورتهای مالی
۱۰۹	نسبت‌های مالی
۱۰۹	گروه اول: نسبت‌های نقدینگی
۱۱۱	گروه دوم: نسبت‌های فعالیت
۱۱۴	گروه سوم: نسبت‌های اهرمی
۱۱۵	گروه چهارم: نسبت‌های سودآوری
۱۱۷	گروه پنجم: نسبت‌های مربوط به ارزش بازار سهام
۱۲۰	مثال جامع

۱۳۶ مسائل فصل چهارم.

فصل پنجم

۱۳۸ صورت‌های مالی تلفیقی.

۱۴۳ مفهوم حسابداری ترکیب تجاری.

۱۴۴ روش‌های حسابداری ترکیب تجاری.

۱۴۵ ویژگی‌های روش اتحاد منافع.

۱۴۶ ترکیب واحدهای تجاری به روش خرید.

۱۴۷ ویژگی‌های روش خرید.

۱۴۹ صورت‌های مالی تلفیقی.

۱۵۱ مفهوم اقلیت.

۱۵۲ نحوه گزارشگری حقوق اقلیت.

۱۵۲ کاربرد تلفیقی.

۱۵۳ بخش دوم:

عملیات حسابداری سرمایه‌گذاری بلندمدت در سهام سایر واحدهای تجاری و طبق استانداردهای

حسابداری.

۱۵۸ صورت‌های مالی تلفیقی.

۱۵۸ بخش دوم.

۱۶۷ مسائل فصل پنجم.

۱۷۰ منابع و مأخذ

فصل اول
چهارچوب نظری حسابداری مالی و
صورت‌های مالی اساسی

مقدمه

حسابداری شاخه‌ای از علوم اجتماعی است که از ابعاد سه‌گانه هدف، موضوع و روش از رشته‌های همجوار خود قابل تفکیک است. حسابداری زبان کسب و کار است و از این رو ناگزیر باید همپای توسعه و دگرگونی دنیای کسب و کار، توسعه‌گرا و قابل انعطاف باشد. فلسفه وجودی دانش حسابداری بیش از هر چیز، به سودمندی آن مربوط است. امروزه تصور اداره موفق هر کسب و کار بدون استفاده از حسابداری، بسیار دشوار و شاید ناممکن به نظر می‌رسد.

آموختن حسابداری بسیار شبیه به آموختن یک زبان جدید است. مفاهیم، واژه‌ها و قواعد حسابداری در اولین برخورد برای هر نوآموزی، دشوار و نامانوس جلوه می‌کند. اما به جرأت می‌توان گفت پس از گذر از مبانی و مفاهیم اولیه، الگوی منظم و منطقی حسابداری، پیمودن باقی مانده مسیر فراگیری را آسان می‌کند. تجربه آموزشی چندین ساله مؤلف حاکی از آن است که انتقال و درک درست مفاهیم در آغاز فرآیند آموزش حسابداری از اهمیت ویژه‌ی برخوردار است. به گونه‌ای که اصلاح و یا تعدیل اغلب مفاهیم، اصول و روش‌های حسابداری در مراحل بعدی بسیار دشوار می‌نماید. هرگاه که یک مفهوم، اصل یا روش به گونه‌ای نادرست، ناقص و یا سطحی در ذهن دانشجویان نقش می‌بندد، اصلاح آن اگر نه ناممکن، اما بسیار دشوار خواهد بود. حسابداری مالی را می‌توان حسابداری گزارش نیز نامید. زیرا هدف اصلی در این نوع حسابداری، تهیه صورت‌های مالی اساسی می‌باشد که موردنیاز استفاده کنندگان از این صورت‌های مالی است. شاید بتوان گفت که دلیل اصلی پیدایش این نوع حسابداری، اصل تفکیک شخصیت می‌باشد. این اصل امکان مشارکت صاحبان سرمایه‌ای را که به تجارت نمی‌پرداختند ممکن ساخت و به این شکل باعث رشد و توسعه بنگاه‌های تجاری شد. این نوع از مشارکت باعث پیدایش سهام و بازار بورس شد. البته دلیل اصلی ایجاد بازار بورس را می‌توان، افزایش شمار شرکت‌های سهامی دانست.

یکی دیگر از موضوعات اصلی که در این دوران تأثیر اساسی بر رشته حسابداری گذاشت برقراری مالیات بر درآمد بود. این نوع از مالیات که در اغلب کشورهای صنعتی اروپا وسیله‌ای برای تأمین عدالت اقتصادی است از اوایل قرن نوزدهم ایجاد و به تدریج جزئی از نظام مالیاتی کشورها شد.

تعیین مالیات بر درآمد مستلزم شناخت دقیق سود خالص بود و لازمه این شناخت نگهداری حساب‌ها و دفاتر منظم و تهیه صورت‌های مالی که میزان سود را به درستی نشان دهد. به این ترتیب دولت‌ها به صورت یکی از اصلی‌ترین استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی مؤسسات درآمدند.

دیگر استفاده‌کنندگان از این صورت‌های مالی عبارتند از: بانک‌ها، اعتبار دهندگان، بستانکارن بلندمدت و کوتاه مدت، فروشندگان، مشتریان، کارکنان، سرمایه‌گذاران بالقوه، کارگزاران بازار سرمایه، جامعه و مدیریت مؤسسه.

تعریف حسابداری

حسابداری سیستمی است که اطلاعات کمی با ماهیت مالی را در مورد مؤسسات اقتصادی فراهم می‌نماید به نحوی که در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مورد استفاده قرار گیرد. حسابداری، فعالیتهای تجاری را ثبت و برای استفاده‌کنندگان گزارش می‌کند، از این رو حسابداری را زبان کسب و کار (تجارت) نیز نامیده‌اند.

۱. **کمی بودن:** حسابداری با اعداد و ارقام سر و کار دارد. این ویژگی، یک نقطه قوت است زیرا اعداد و ارقام را می‌توان به سادگی در قالب جداول، نمودارها و اشکال مناسب نشان داد. همچنین این ویژگی، قابلیت‌های وسیعی را برای انواع محاسبات فراهم می‌کند. در عین حال، برخی شرایط و رویدادهای مهم تجاری، نظیر فضای رقابتی، دعاوی حقوقی و کیفیت مدیریت را نمی‌توان با اعداد و ارقام توصیف نمود.

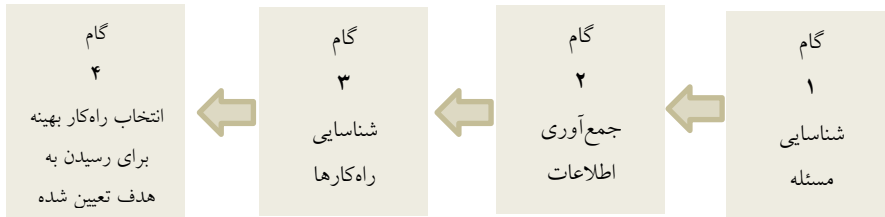
۲. **ماهیت مالی:** عملکرد واحد تجاری، تحت تأثیر عوامل مختلف مالی، انسانی، محیط اقتصادی و اجتماعی قرار می‌گیرد. در بین این عوامل، حسابداری بر جنبه مالی تأکید دارد.

۳. **مفید بودن:** حسابداری دارای پشتوانه نظری و قدمت طولانی است. اصول و رویه‌های حسابداری از چارچوب نظری برخوردار است. تئوری حسابداری زمینه مطالعاتی جذابی است. با وجود جاذبه‌های نظری، فلسفه وجودی حسابداری بیشتر به سودمندی اطلاعات آن برمی‌گردد.

۴. **تصمیم‌گیری:** حسابداری، رویدادها و وقایع گذشته را شناسایی، تجزیه و تحلیل و گزارشگری می‌کند. سودمندی این اطلاعات، زمانی افزایش می‌یابد که در تصمیمات آتی مورد استفاده قرار گیرد.

فرآیند تصمیم‌گیری

ارتباط حسابداری و کسب و کار

کسب و کار: مفهوم فراگیری است که شامل فعالیت‌های تولید و توزیع کالا و ارائه خدمات است. حسابداری برای ثبت و گزارش آثار مالی فعالیت‌های تجاری مورد استفاده قرار می‌گیرد. حسابداری، سازوکار مناسبی را برای ثبت و گزارش موفقیت‌ها و شکست‌های مالی واحدها فراهم می‌نماید. بسیاری از تصمیمات مهم مالی، بدون داشتن اطلاعات حسابداری، عقلانی و آگاهانه نخواهد بود.

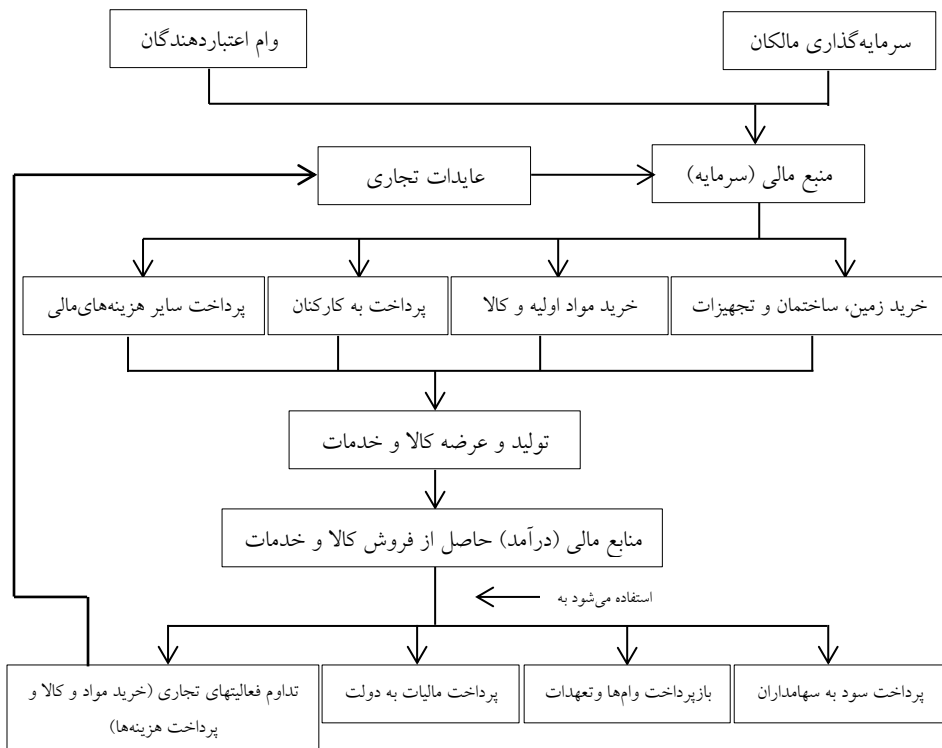
یکی از این فعالیت‌های مشترک، تحصیل منابع مالی است. این منابع که در مفهوم وسیع به آن سرمایه گفته می‌شود که از طریق سه منبع: ۱- سرمایه‌گذاران، ۲- اعتباردهندگان، ۳- خود واحد تجاری (از محل سود انباشته) تأمین می‌شود.

حسابداران دو بخش مهم در ارتباط با فعالیت‌های اقتصادی ایفا می‌کنند:

اولاً، نتیجه فعالیت‌های اقتصادی را اندازه‌گیری و به ذینفعان گزارش می‌کنند. حسابداران برای اندازه‌گیری صحیح فعالیت‌های مالی، از چرخه حسابداری استفاده می‌کنند. چرخه حسابداری شامل مراحل متوالی تجزیه و تحلیل، ثبت، طبقه‌بندی، تلخیص و گزارشگری فعالیت‌های مالی واحد تجاری است که در هر دوره مالی تکرار می‌شود.

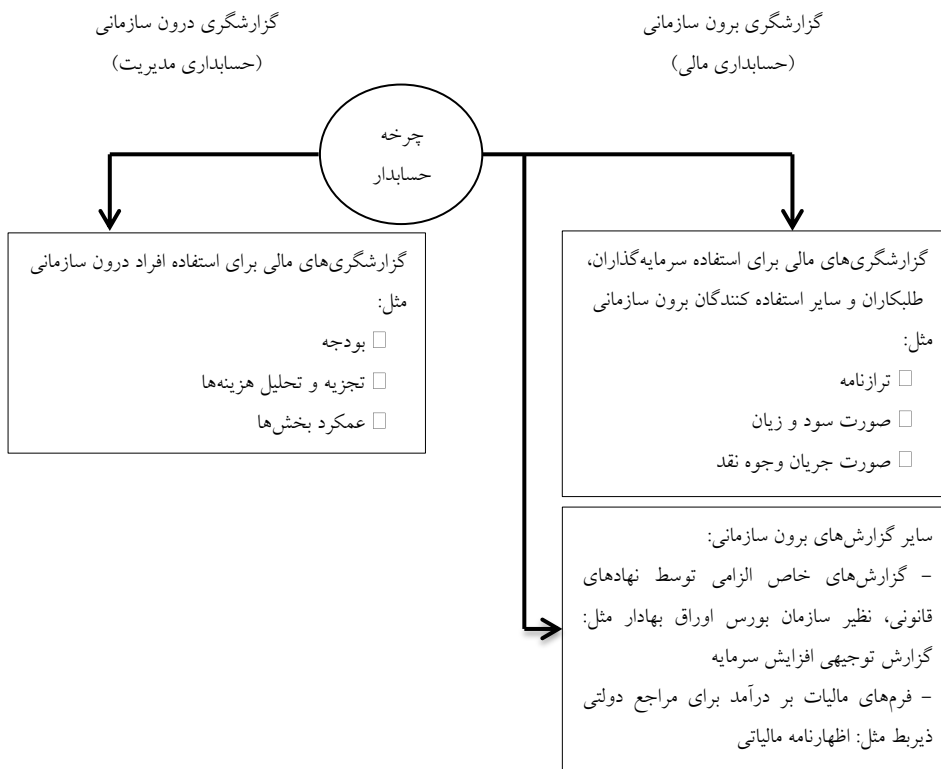
ثانیاً، حسابداران درباره چگونگی انجام عملیات برای دستیابی به اهداف واحد تجاری از قبیل افزایش ارزش شرکت، کسب سود کنترل هزینه، ارائه خدمات مؤثر و نظایر آن، مشاوره مفیدی به مدیران ارائه می دهند.

فعالیت‌های عمومی واحد تجاری

خروجی چرخه حسابداری

گزارش‌های مالی برون سازمانی از جمله گزارش سالیانه، اغلب توسط افراد و سازمان‌هایی استفاده می‌شود که در واحد تجاری، منافع اقتصادی دارند. اطلاعات استفاده‌کنندگان برون سازمانی معمولاً در قالب سه صورت مالی شامل ترازنامه، صورت سود و زیان و صورت جریان وجوه نقد تهیه می‌شود، که اصطلاحاً به این قلمرو، حسابداری مالی گفته می‌شود.

طبقات اصلی استفاده‌کنندگان اطلاعات صورت‌های مالی، عبارتند از:

وام دهندگان: وام‌دهندگان (اعتباردهندگان) به موضوع اطمینان از برگشت اصل و سود وجوه وام داده شده، توجه ویژه‌ای دارند. بانک‌ها از صورت‌های مالی شرکت‌ها در تصمیمات اعتباردهی

استفاده می‌کنند. اطلاعات صورت‌های مالی، توان وام‌گیرندگان را در بازپرداخت اصل و سود وام در سررسید نشان می‌دهد.

سرمایه‌گذاران: سرمایه‌گذاران نیاز به اطلاعاتی دارند که به ارزیابی آنان در مورد عملکرد واحد تجاری کمک کند. صورت‌های مالی همراه با اطلاعات مربوط به برنامه‌های آتی کسب و کار، پیش‌بینی بازار و عملکرد مدیریت می‌تواند به سرمایه‌گذاران در ارزیابی جریان‌های نقدی آتی کمک کند.

مدیران: مدیران واحدهای تجاری، علاوه بر اطلاعات حسابداری مدیریت، از اطلاعات حسابداری مالی نیز که برای استفاده‌کنندگان برون سازمانی تهیه می‌شود، استفاده می‌کنند. آنان صورت‌های مالی با اهداف عمومی را تجزیه و تحلیل می‌کنند تا حیطه‌های مشکل‌دار را شناسایی کرده و سپس بر مبنای اطلاعات تفصیلی حسابداری مدیریت، بررسی‌های بیشتری انجام می‌دهند.

سایر استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی: سایر استفاده‌کنندگان برون سازمانی اطلاعات حسابداری تأمین‌کنندگان (کالا و خدمات) و مشتریان، کارکنان، رقبا، نهادهای دولتی، واسطه‌های اطلاعاتی و انواع رسانه‌ها می‌باشد.

تأمین‌کنندگان کالا و خدمات مشتریان: تأمین‌کنندگان (کالا و خدمات) و مشتریان به بقای بلندمدت شرکت علاقمند هستند. صورت‌های مالی، بخشی از اطلاعات موردنیاز تأمین‌کنندگان و مشتریان را برای ارزیابی تداوم فعالیت شرکت‌ها فراهم می‌کند.

کارکنان: کارکنان واحدهای تجاری از جهات مختلف به اطلاعات حسابداری مالی توجه دارند. علاوه بر این در صورت‌های مالی در مذاکرات و چانه‌زنی اتحادیه‌های کارگری و مدیریت نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

رقبا: استفاده از اطلاعات مالی به رقبا امکان می‌دهد تا فرصت‌ها و تهدیدهای راهبردی را شناسایی و موقعیت خود را بهتر ارزیابی کرده و در جایی که سودآوری بالقوه بالایی وجود دارد، برای افزایش سهم بازار خود تلاش کنند.

نهادهای دولتی: نهادهای دولتی در موارد متعددی به ویژه در ارتباط با شرکت‌های سهامی عام که سهام آن‌ها هر روز در بورس معامله می‌شود، از اطلاعات حسابداری مالی استفاده می‌کنند.

همچنین سازمان‌های بازرگانی برای ارزیابی تأثیرات واردات کالاهای مختلف بر صنایع داخلی و میزان آسیب آنها بر اقتصاد کشور، از اطلاعات حسابداری مالی استفاده می‌کنند. سازمان امور مالیاتی نیز در تشخیص و وصول مالیات از گزارش‌های مالی استفاده می‌کنند.

واسطه‌های اطلاعاتی و رسانه‌ها: صورت‌های مالی برای گزارشگران و تحلیلگران مالی و رسانه‌های گروهی به منظور دست یافتن به سوابق اطلاعاتی شرکت‌ها، جایگاه ویژه‌ی دارد. علاوه بر این به حسابداران در فهم کاهش یا افزایش سودآوری شرکت کمک می‌کند.

اصول و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری

حسابداری در برخی شرایط تجاری، در ارتباط با روش اندازه‌گیری و ثبت فعالیت‌های مالی، اتفاق نظر دارند. از آنجا که اطلاعات حسابداری مالی برای استفاده کنندگان برون سازمانی تهیه می‌شود، لذا درک مفروضات و رویه‌های حسابداری مورد استفاده واحدهای تجاری در تهیه صورت‌های مالی اهمیت زیادی دارد.

اطلاعات صورت‌های مالی، هنگامی مطلوب و از کیفیت لازم برخوردار است که طبق اصول پذیرفته شده حسابداری تهیه شده باشد. به برخی از اصول و مفروضات مهم پذیرفته شده حسابداری اشاره می‌شود:

فرض تفکیک شخصیت: طبق این فرض برای هر موسسه که برای آن صورت‌های مالی مستقل تهیه می‌شود، باید شخصیت جداگانه قائل شویم.

فرض تداوم فعالیت: در حسابداری فرض بر این است که فعالیت‌های واحد تجاری تا آینده‌ای نسبتاً طولانی ادامه خواهد داشت و در زمان تهیه صورت‌های مالی، هیچ قصدی برای انحلال و توقف فعالیت‌های تجاری وجود ندارد. این فرض تسهیلاتی را در فرآیند حسابداری ایجاد می‌کند.

فرض سنجش پولی: طبق این فرض فقط داده‌های مالی که بر حسب پول قابل بیان باشد، در مدارک و دفاتر حسابداری ثبت می‌شود. این فرض، حسابداران را قادر می‌سازد تا رویدادهای مالی را به صورت کمی اندازه‌گیری کنند. فرض سنجش پولی در بکارگیری اصل بهای تمام شده، نقش مهمی دارد. البته این فرض، مانع ثبت بسیاری از رویدادهای مالی در دفاتر می‌شود.

فرض دوره مالی: بدیهی است دقیق ترین نقطه اندازه گیری عملکرد و وضعیت مالی یک واحد تجاری، پایان عمر آن است. اما با توجه به فرض تداوم فعالیت (نامحدود بودن عمر واحد تجاری) و نیاز استفاده کنندگان و ذینفعان واحد تجاری به اطلاعات منظم و ادواری برای تصمیم گیری اقتصادی، حسابداران ناگزیر به تهیه و ارائه گزارش های مالی ادواری می باشند.

اصل بهای تمام شده: این اصل حسابداران را ملزوم می سازد تا دارایی ها را به بهای تمام شده ثبت کنند و تا هنگام فروش، آن ها را به قیمت بهای تمام شده اولیه در صورت های مالی گزارش نمایند.

بهای تمام شده نسبت به ارزش بازار قابلیت اتکای بیشتری دارد، زیرا بر مبنای مستندات کافی، بطور عینی قابل اندازه گیری و اثبات است.

انواع مؤسسات اقتصادی

فرض شخصیت اقتصادی در ارتباط با هر موسسه، واحد یا مجموعه اقتصادی که برای آن گزارش مالی تهیه می شود، کاربرد دارد. اما واحدهای تجاری با توجه به برخی ملاحظات مهم در گزارشگری مالی، تحت سه گروه اصلی زیر می باشند که عبارتند از:

مؤسسات تک مالی: واحد تجاری تحت مالکیت یک نفر را موسسه تک مالی می نامند. در این مؤسسات، معمولاً مالک و مدیر، یک نفر است.

شرکت های تضامنی: واحدهای تجاری تحت مالکیت دو یا چند نفر (شریک) را شرکت تضامنی می نامند. از بسیاری جنبه ها شرکت تضامنی شبیه بنگاه تک مالی است اما بجای یک مالک، چند مالک (شریک) وجود دارد.

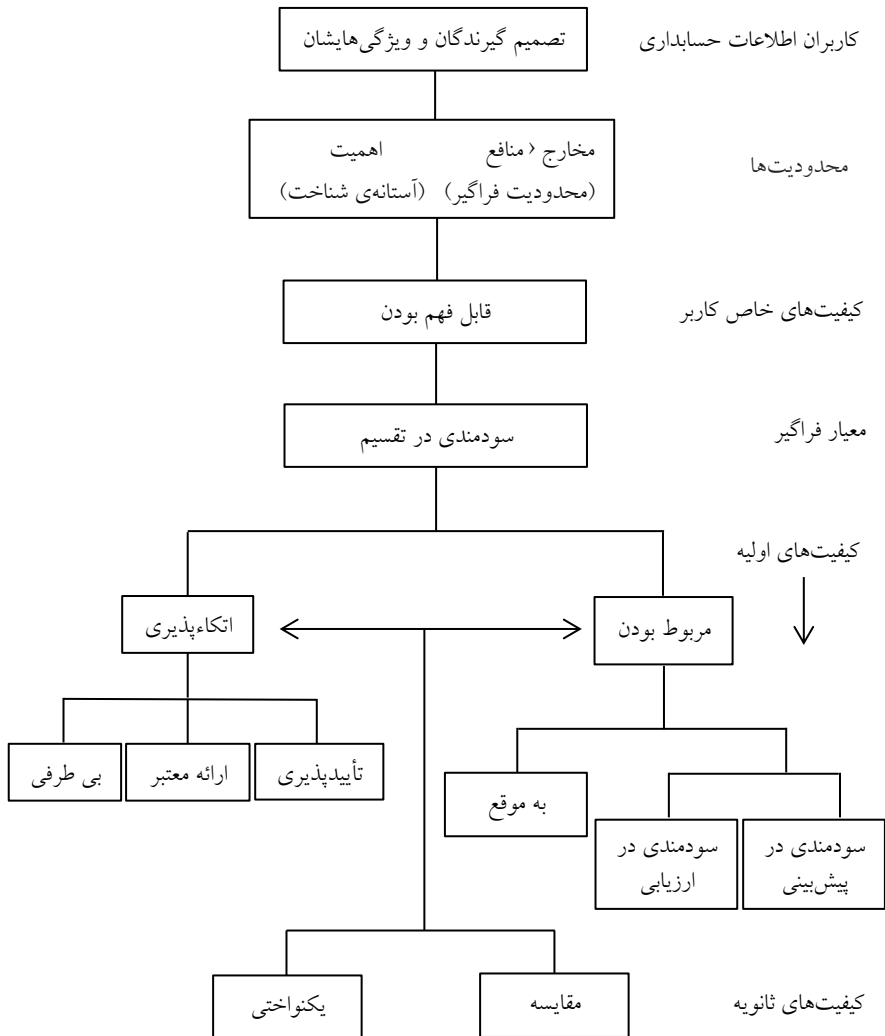
شرکت های سهامی: شرکت سهامی، نوعی واحد تجاری است که طبق قانون دارای شخصیت مستقل است و سرمایه آن برحسب سهام قابل انتقال تقسیم شده است. تعهد سهامداران (صاحبان شرکت) محدود به سرمایه است و سهامداران در قبال بدهی شرکت سهامی، مسئولیت شخصی ندارند. سهامداران در صورت تمایل می توانند تمام یا قسمتی از سهام خود را به دیگران بفروشند یا انتقال دهند.

چارچوب نظری: یک سیستم به هم بسته دارای اهداف نزدیک به هم است و اصولی است که می‌تواند استانداردهای سازگار را ایجاد و ماهیت، کارکرد و محدودیت‌های حسابداری مالی و صورتهای مالی را تبیین نماید.

ضرورت چارچوب نظری: موضوع‌های تئوریک یا چارچوب نظری تنها مطالب تئوری محسوب نمی‌شوند بلکه مفاهیم عملی برای حسابداران نیز دارد. با توجه به سلسله مراتب چارچوب نظری بشرح ذیل می‌باشد:

- ۱- اهداف گزارشگری مالی
- ۲- ویژگی‌های اطلاعات حسابداری و عناصر صورتهای مالی
- ۳- مفاهیم شناخت و اندازه‌گیری شامل مفروضات، اصول و محدودیت‌ها

سلسله مراتب ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری

مفروضات اساسی حسابداری: چهار فرض اساسی زیر بنایی در حسابداری مالی عبارتند

از:

- ۱- شخصیت اقتصادی
 - ۲- تداوم فعالیت
 - ۳- واحد پولی
 - ۴- فرض دوره مالی
- شخصیت اقتصادی:** فعالیت اقتصادی می‌تواند با یک واحد مسئولیت خاص شناسایی شود. مفهوم این فرض منحصرأً برای تفکیک فعالیت‌های واحدهای تجاری بکار می‌رود.

تداوم فعالیت: بر طبق این فرض شخصیت حسابداری آنقدر به عملیات به اندازه کافی طولانی ادامه خواهد داد برای آنکه تعهدات فعلی اش را ایفا نماید.

واحد پولی: بر طبق این فرض پول رایج هر کشور مقیاس مشترک فعالیت اقتصادی است و یک مبنای مناسب برای اندازه گیری و تجزیه و تحلیل می باشد.

فرض دوره مالی: بر طبق این فرض عمر واحد تجاری به دوره های زمانی یکسان تقسیم می شود.

چهار اصل اساسی حسابداری عبارتند از:

۱- بهای تمام شده تاریخی ۲- شناخت درآمد ۳- تطابق ۴- افشای کامل
بهای تمام شده تاریخی: بر طبق این اصل دارایی ها و بدهی ها بر مبنای قیمت تحصیل ثبت می گردد.

شناخت درآمد: درآمد هنگامی شناسایی می شود که: الف) تحقق یافته ب) تحصیل شده باشد.

تطابق: هزینه ها به عنوان منارجی تعریف می شوند که برای تحصیل درآمد تحمل می شوند.

شناخت هزینه ها برای تطابق با درآمد الزامی می باشد.

افشای کامل: رویه های عمومی افشا به قرار زیر می باشد:

(۱) در متن صورتهای مالی (۲) در یادداشت های همراه صورتهای مالی (۳) اطلاعات تکمیلی

محدودیت های حسابداری

(۱) ملاحظه هزینه منفعت (۲) اهمیت (۳) محافظه کاری (۴) رویه های صنایع خاص

ملاحظه هزینه منفعت: هزینه های تهیه اطلاعات مالی و منافع حاصل از آن باید با یکدیگر مقایسه شوند.

اهمیت: مفهوم اهمیت شباهت زیادی با مربوط بودن دارد و دلالت بر این می نماید که تمامی

اطلاعات بایستی برای مؤسسه دارای اهمیت باشد.

محافظه کاری: دارای سه جنبه می باشد:

الف) مقوله رفتاری: که بدینی بهتر از خوشبینی است.

ب) مقوله زمان: زودتر نشان دادن زیان‌ها و هزینه‌ها از دیرتر نشان دادن آنها بهتر است.

ج) مقوله ارزش: کمتر نشان دادن سودها از بیشتر نشان دادن آنها بهتر است.

رویه‌های صنایع خاص: به کارگیری رویه‌های حسابداری در برخی صنایع خاص ممکن است نه تنها کارساز نباشد بلکه گمراه کننده نیز باشد بخاطر آنکه ماهیت فعالیت‌های برخی صنایع با سایر صنایع متفاوت است.

هدف صورت‌های مالی

هدف صورت‌های مالی، ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده کنندگان صورتهای مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع شود. صورتهای مالی همچنین نتایج ایفای وظیفه مباشرت مدیریت یا حسابدهی آنها را در قبال منابعی که در اختیارشان قرار گرفته است، نشان می‌دهد. به منظور دستیابی به این هدف، در صورتهای مالی یک واحد تجاری اطلاعاتی درباره موارد زیر ارائه می‌شود:

الف. داراییها،

ب. بدهیها،

ج. حقوق صاحبان سرمایه،

د. درآمدها،

ه. هزینه‌ها، و

و. جریانهای نقدی

این اطلاعات، همراه با سایر اطلاعات مندرج در یادداشتهای توضیحی، استفاده کنندگان صورتهای مالی را در پیش‌بینی جریانهای نقدی آتی واحد تجاری و خصوصاً در زمانبندی و اطمینان از توانایی آن در ایجاد وجه نقد کمک می‌کند.

مسئولیت صورتهای مالی

مسئولیت تهیه و ارائه صورتهای مالی به هیأت مدیره یا سایر ارکان اداره کننده واحد تجاری است.

اجزای صورتهای مالی

مجموعه کامل صورتهای مالی شامل اجزای زیر است:

الف. صورتهای مالی اساسی:

۱. ترازنامه،

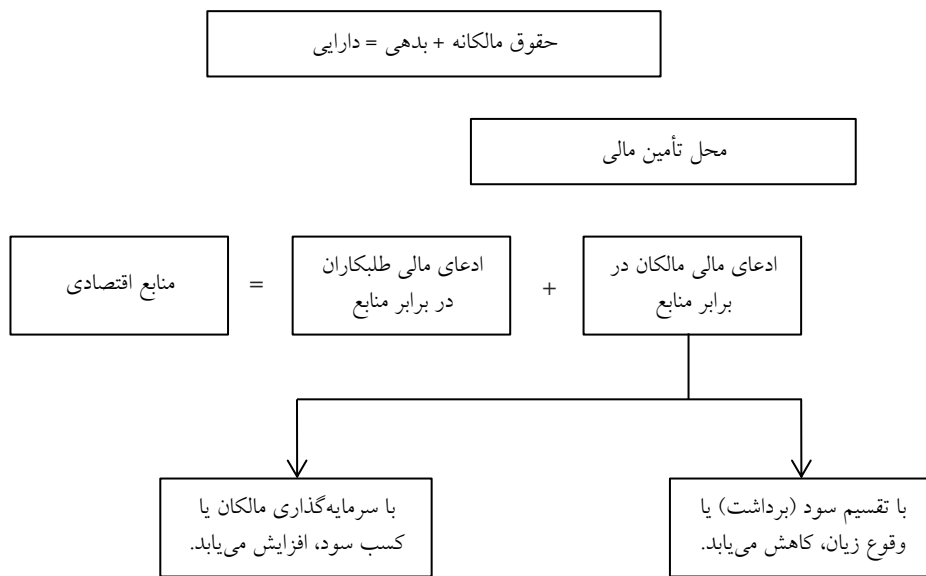
۲. صورت سود و زیان،

۳. صورت سود و زیان جامع، و

۴. صورت جریان وجوه نقد.

ب. یادداشت‌های توضیحی.

عناصر اصلی معادله حسابداری

معادله‌ی حسابداری: معادله‌ی حسابداری، معادله جبری است که رابطه بین دارایی‌ها (منابع)،

بدهی‌ها (تعهدات) و حقوق مالکان واحد تجاری را نشان می‌دهد.

حقوق مالکانه + بدهی = دارایی

مفاهیم نظری گزارشگری مالی

استفاده کنندگان اطلاعات مالی:

الف) استفاده کنندگان درون سازمانی: اشخاصی هستند که نیاز به اطلاعات جهت برنامه ریزی و کنترل عملیات واحد تجاری و اداره منابع آن بوده و تصمیمات آنها بر عملیات داخلی واحد تجاری اثر مستقیم دارد.

ب) استفاده کنندگان برون سازمانی: اشخاصی هستند که به بهره گیری از اطلاعات گزارش شده توسط واحد تجاری درباره رابطه خود با واحد تجاری تصمیم گیری می نمایند.
گزارشگری مالی: محصول نهایی حسابداری مالی و ابزار اساسی ارائه اطلاعات به استفاده کنندگان برون سازمانی، صورتهای مالی که شامل اجزای زیر می باشد:

۱) صورتهای مالی اساسی

الف) ترازنامه

ج) صورت سود و زیان جامع

ب) صورت سود و زیان

د) صورت جریان وجه نقد

۲) یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی

مفاهیم نظری گزارشگری مالی: درک استفاده کنندگان اطلاعات مالی و اطمینان آنها به گزارشگری مالی را افزایش می دهد و با توجه به آن می توان برای حل و فصل مشکلات جدید و پیشامده در حوزه عمل راهکار مفیدی ارائه داد.

هدف صورتهای مالی: عبارت است از ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه بندی شده درباره وضعیت مالی و عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاریست که می تواند برای استفاده کنندگان صورتهای مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع گردد.

خصوصیات کیفی اطلاعات مالی: به خصوصیات اطلاق می شود که موجب می گردد اطلاعات ارائه شده در صورتهای مالی برای استفاده کنندگان در ارزیابی وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری مفید واقع شود. خصوصیات کیفی به دو بخش تقسیم می شود:

(۱) خصوصیات کیفی مرتبط با محتوای اطلاعات که شامل الف) مربوط بودن ب) قابل اتکاء بودن.

(۲) خصوصیات کیفی مرتبط با ارائه اطلاعات که شامل الف) قابل مقایسه بودن ب) قابل فهم بودن

کیفیت اهمیت: اهمیت یک خصوصیت کیفی اصلی برای اطلاعات نیست بلکه یک کیفیت آستانه‌ای است و لذا قبل از سایر خصوصیات مورد توجه قرار می‌گیرد یعنی اگر اطلاعات با اهمیت نباشد نیازی به بررسی از جهت مربوط بودن و قابل اتکاء بودن نیست.

مربوط بودن: اطلاعاتی مربوط تلقی می‌شود که (۱) دارای ارزش پیش بینی کنندگی باشد (۲) دارای ارزش تأییدکنندگی باشد.

قابل اتکاء بودن: ویژگی‌های لازم برای خصوصیات کیفی اطلاعات عبارت است از: (۱) بیان صادقانه (۲) رجحان (برتری) محتوا بر شکل (۳) بی طرفی (۴) احتیاط (۵) کامل بودن.

قابل مقایسه بودن: معمولاً اطلاعات مالی به ۲ شکل زیر مقایسه می‌شوند:

الف) مقایسه اطلاعات مالی یک واحد تجاری با اطلاعات مشابه سالهای قبل آن

ب) مقایسه اطلاعات مالی یک واحد تجاری با واحدهای تجاری دیگر

شرایط لازم برای قابل مقایسه بودن عبارت است از:

(۱) ثبات رویه (۲) همسانی رویه (۳) افشا

عوامل موثر بر قابل فهم بودن عبارت است از: (۱) توان استفاده کنندگان (۲) ادغام و طبقه بندی اطلاعات

محدودیت‌های حاکم بر خصوصیات کیفی اطلاعات مالی: به دلیل وجود محدودیت‌هایی از قبیل محدودیت زمانی و هزینه، تهیه اطلاعات عملاً دشوار و گاه غیرممکن است یعنی به ندرت می‌توان اطلاعاتی تهیه کرد که کاملاً مربوط، قابل اتکاء، قابل مقایسه و قابل فهم باشد.

برخی از موثرترین محدودیت‌ها به شرح زیر است: (۱) موازنه‌ی بین خصوصیات کیفی (۲) به موقع بودن (۳) رابطه منفعت و هزینه

عناصر صورتهای مالی: صورتهای مالی ابزاری اساسی برای نمایش اثرات مالی معاملات و سایر رویدادهای واحد تجاری به استفاده کنندگان می‌باشد. طبقات کلی صورتهای مالی را

عواملی تشکیل می‌دهند که اصطلاحاً عناصر صورت‌های مالی نامیده می‌شوند. این عناصر عبارتند از دارایی، بدهی، حقوق صاحبان سرمایه، آورده صاحبان سرمایه، ستانده صاحبان سرمایه (برداشت)، درآمد و هزینه.

اندازه‌گیری در صورتهای مالی: برای اندازه‌گیری یک قلم دارایی یا بدهی چندین مبنای وجود دارد این مبنای اندازه‌گیری عبارتند از:

(۱) بهای تمام شده: عبارت است از وجه نقد یا معادل آن که جهت بدست آوردن یک دارایی در زمان تحصیل پرداخت می‌شود یا قابل پرداخت است.

(۲) بهای جایگزینی: عبارت است از وجه نقد یا معادل آن در حال حاضر باید برای تحصیل یا جایگزین نمودن یک دارایی پرداخت شود.

(۳) ارزش بازار: عبارت است از وجه نقد یا معادل آن که از طریق فروش دارایی در روال عادی عملیات بدست می‌آید.

(۴) مبلغ بازیافتی: عبارت است از خالص ارزش فروش یا ارزش اقتصادی یک دارایی، هر کدام بیشتر باشد.

(۵) ارزش فعلی: عبارت است از مبلغ خالص جریان‌های ورودی و خروجی وجه نقد که با نرخ مناسبی تنزیل می‌شود. مبنای اصلی ارزیابی دارایی‌ها و بدهی‌ها بهای تمام شده می‌باشد.

مفاهیم اساسی حسابداری و گزارشگری مالی: چهار طبقه اصلی وجود دارد که به شرح زیر می‌باشد:

(۱) مفروضات بنیادی حسابداری (۲) اصول اساسی حسابداری (۳) میثاق‌ها یا اصول محدودکننده (۴) رویه‌های حسابداری.

مفروضات بنیادی حسابداری: این مفروضات عبارتند از: (۱) فرض تفکیک شخصیت (۲) فرض تداوم فعالیت (۳) فرض دوره مالی (۴) فرض واحد اندازه‌گیری (پولی).

اصول اساسی حسابداری: این اصول عبارتند از (۱) اصل بهای تمام شده (۲) اصل تحقق درآمد (۳) اصل تطابق هزینه‌ها با درآمد (۴) اصل افشای کامل

میثاق‌ها یا اصول محدودکننده: این اصول محدودکننده عبارتند از (۱) محافظه‌کاری (۲) خصوصیات صنعت.